

Posouzení otázky nepřičetnosti

Zbavení či omezení způsobilosti k právním úkonům podle občanskoprávních předpisů je pro posouzení otázky nepřičetnosti v rámci trestního řízení v zásadě bezvýznamné a nezbavuje orgány činné v trestním řízení pro konkrétní případ povinnosti objasnit, zda byl pachatel ve vztahu ke konkrétnímu trestnému činu nepřičetný ve smyslu § 12 tr. zák. Pokud ale již orgán činný v trestním řízení k takovému objasňování přistoupil a zjistil, že ohledně téhož pachatele existuje vedle znaleckého psychiatrického posudku vypracovaného pro potřeby trestního řízení diametrálně odlišný znalecký psychiatrický posudek vypracovaný pro potřeby občanskoprávního řízení, neznamená to, že by neměl tomuto psychiatrickému posudku věnovat pozornost a že by se neměl pokusit vysvětlit příčiny, které jednotlivé soudní znalce k rozdílným závěrům vedly.

Zbavení či omezení způsobilosti k právním úkonům podle občanskoprávních předpisů je pro posouzení otázky nepřičetnosti v rámci trestního řízení v zásadě bezvýznamné a nezbavuje orgány činné v trestním řízení pro konkrétní případ povinnosti objasnit, zda byl pachatel ve vztahu ke konkrétnímu trestnému činu nepřičetný ve smyslu § 12 tr. zák. Pokud ale již orgán činný v trestním řízení k takovému objasňování přistoupil a zjistil, že ohledně téhož pachatele existuje vedle znaleckého psychiatrického posudku vypracovaného pro potřeby trestního řízení diametrálně odlišný znalecký psychiatrický posudek vypracovaný pro potřeby občanskoprávního řízení, neznamená to, že by neměl tomuto psychiatrickému posudku věnovat pozornost a že by se neměl pokusit vysvětlit příčiny, které jednotlivé soudní znalce k rozdílným závěrům vedly.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 6 Tz 315/2001, ze dne 3.4.2002)

Nejvyšší soud České republiky projednal ve veřejném zasedání stížnosti pro porušení zákona, které podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného M. L. proti rozsudkům Krajského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2000, sp. zn. 8 To 437/2000, a ze dne 25. 6. 2001, sp. zn. 8 To 245/2001, který rozhodoval jako soud odvolací v trestních věcech vedených u Okresního soudu v Prostějově pod sp. zn. 2 T 123/99, a pod sp. zn. 2 T 159/2000, a podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2000, sp. zn. 8 To 437/2000, a ze dne 25. 6. 2001, sp. zn. 8 To 245/2001, a v řízení, které jim předcházelo, byl porušen zákon v neprospěch obviněného M. L. v ustanoveních § 2 odst. 5, 6, § 254 odst. 1 a § 256 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001. Nejvyšší soud České republiky citované rozsudky a rozsudky Okresního soudu v Prostějově ze dne 15. 8. 2000, sp. zn. 2 T 123/99, a ze dne 20. 3. 2001, sp. zn. 2 T 159/2000, se ohledně obviněného M. L. zrušil a současně zrušil všechna další rozhodnutí na zrušené rozsudky obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Okresnímu soudu v Prostějově Nejvyšší soud České republiky přikázal, aby věci obviněného M. L., vedené u téhož soudu pod sp. zn. 2 T 123/99, a pod sp. zn. 2 T 159/2000, v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Prostějově ze dne 15. 8. 2000, č. j. 2 T 123/99-383, byl obviněný M. L. společně s obviněným Z. K. uznán vinným dvěma trestnými činy loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., protože :

- dne 3. 3. 1999 na nástupišti hlavního nádraží ČD v P. kolem 21.00 hod. po předchozí dohodě, v úmyslu zmocnit se peněz, Z. K. uchopil za obě ruce zezadu J. V., čímž mu znemožnil odpor, a M. L. mu z náprsní kapsy odcizil černou koženou peněženku, kterou mu následně hodil k nohám poté, co zjistil, že v ní nejsou žádné peníze,
- dne 3. 3. 1999 kolem 23.00 hod. v P. v prostoru vystavené parní lokomotivy poblíž hlavního nádraží ČD, v úmyslu zmocnit se cizí věci, fyzicky napadli J. V., a to tak, že ho povalili na zem a přes jeho aktivní odpor mu M. L. odcizil z náprsní kapsy černou koženou peněženku s osobními doklady, čímž poškozenému způsobili škodu ve výši nejméně 200,- Kč.

Týmž rozsudkem byl obviněný M. L. sám uznán vinným dalším trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., protože dne 13. 4. 1998 kolem 14.00 hod. v P. na S. ulici poblíž OD D., poté co se skupinou tří dosud neustanovených osob obstoupili P. D., tohoto udeřil rukou do obličeje a z kapes kalhot mu odcizil finanční hotovost ve výši 6 000,- Kč.

Dále byl obviněný M. L. tímto rozsudkem uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., protože :

- dne 29. 6. 1998 v P. na V. ulici před firmou K. společně s M. H. a R. G. vytlačili větrací okno u pravých předních dveří osobního automobilu značky VAZ, ze kterého odcizili ke škodě M. B. deštník, basketbalovou čepici, autoatlas a další věci v celkové hodnotě 1 930,- Kč,
- v době od 19.00 hod. dne 1. 7. 1998 do 04.00 hod. dne 2. 7. 1998 v P. na J. ulici společně s D. K. vytlačili pravé přední větrací okno u osobního automobilu značky VAZ, ze kterého ke škodě V. L. odcizili autorádio značky Tesla s částí panelu v celkové hodnotě 700,- Kč,
- v době od 14.00 hod. dne 1. 7. 1998 do 04.00 hod. dne 2. 7. 1998 v P. na D. ulici společně s D. K. vytlačili pravé přední větrací okno u osobního automobilu značky Škoda 100, ze kterého ke škodě L. P. odcizili otáčkoměr v hodnotě 280,- Kč,
- v době od 21.30 hod. dne 1. 7. 1998 do 04.00 hod. dne 2. 7. 1998 v P. na Š. ulici společně s D. K. vytlačili pravé přední větrací okno u osobního automobilu značky VAZ, ze kterého ke škodě J. U. odcizili autorádio značky Fulton, pneuměřič a zadní mlhové světlo v celkové hodnotě 510,- Kč.

Konečně byl obviněný M. L. citovaným rozsudkem uznán vinným dalšími dvěma trestnými činy krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., protože :

- dne 11. 10. 1998 v odpoledních hodinách v P. na S. ulici před domem č. odcizil pánské horské kolo značky Aggressor Spitfire v hodnotě 3 500,- Kč,
- dne 20. 10. 1998 kolem 15.30 hod. v K., okres P., v prodejně K.- S. za přítomnosti nezletilého D. M. odcizili ke škodě majitelky prodejny L. Š. 2 kusy zlatých prstenů v celkové hodnotě 3.280,- Kč.

Podle § 234 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému M. L. uložen za popsaná

jednání úhrnný trest odnětí svobody v trvání 40 měsíců se zařazením k jeho výkonu do věznice s ostrahou /§ 39a odst. 2 písm. c) tr. zák./.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému M. L. uložena povinnost zaplatit na náhradě škody poškozeným P. D. částku 6 000,- Kč, M. B. částku 1 930,- Kč, V. L. částku 700,- Kč a J. U. částku 510,- Kč.

Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byli poškození M. B. a J. U. se zbytkem nároku na náhradu škody odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních.

Citovaným rozsudkem okresního soudu byl uznán vinným kromě společně spáchaných trestných činů loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. i další rozsáhlou převážně majetkovou trestnou činností též spoluobviněný Z. K. Jmenovanému byl uložen jednak úhrnný trest odnětí svobody v trvání 42 měsíce, dále souhrnný trest odnětí svobody v trvání 15 měsíců (v obou případech se zařazením do věznice s ostrahou), a byl zavázán zaplatit jednotlivým poškozeným způsobenou škodu.

Z podnětu odvolání obou obviněných proběhlo odvolací řízení před Krajským soudem v Brně. Odvolací soud rozsudkem ze dne 18. 12. 2000, č. j. 8 To 437/2000-418, odvolání obviněného M. L. podle § 256 tr. ř. zamítl. Současně pravomocně rozhodl i o odvolání obviněného Z. K.

K této věci je nutno dodat, že výrok soudu prvního stupně stran obviněného M. L. o uložení úhrnného trestu odnětí svobody v trvání 40 měsíců se zařazením do věznice s ostrahou byl zrušen rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 25. 6. 2001, č. j. 8 To 245/2001-301, jako soudu druhého stupně v trestní věci Okresního soudu v Prostějově, sp. zn. 2 T 159/2000, a obviněnému M. L. byl uložen za další sbíhající se trestnou činností souhrnný trest odnětí svobody ve výměře 42 měsíce se zařazením pro jeho výkon do věznice s ostrahou. O tom ale ještě bude podrobnější zmínka v dalším textu.

Proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2000, č. j. 8 To 437/2000-418, podal dne 14. 12. 2001 ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného M. L. Věc byla původně vedena u Nejvyššího soudu pod sp. zn. 6 Tz 314/2001.

Podle přesvědčení ministra spravedlnosti citovaným rozsudkem Krajského soudu v Brně byl v neprospěch obviněného M. L. porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 a § 256 tr. ř. a v řízení předcházejícím též v ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř.

V podrobném odůvodnění stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti uvedl, že k posouzení osoby obviněného M. L. byli v trestní věci Okresního soudu v Prostějově, sp. zn. 2 T 123/99, přibráni znalci - psychiatři, kteří v závěrech znaleckého posudku na č. l. 230 uvedli, že M. L. v době páchaní trestné činnosti trpěl duševní poruchou trvalého charakteru, mentální retardací lehkého stupně při současném postižení sluchu a nerozvinutou schopností řeči. V důsledku mentální retardace a sensorického postižení byly rozpoznávací a ovládací schopnosti u obviněného L. sníženy podstatným způsobem - do středu pásma. Dle znalců je u obviněného snížena podstatným způsobem i jeho

schopnost chápat smysl trestního řízení.

Jako konzultant se k osobě obviněného vyjádřila i soudní znalkyně - psycholožka, která uvedla, že se lze velmi obtížně vyjádřit k možné jeho resocializaci. M. L. nelze vysvětlit věci a souvislosti. Obviněný sice ví, že se „nemá krást a jiná osoba se nemá bít“, není tu však záruka, že se do budoucna k někomu nepřidá, event. si nevezme to, co se mu líbí. Obviněný v tomto směru není schopen domyslet důsledky a souvislosti a chová se jako dítě, přičemž je vychovatelný pouze jako malé dítě. Hlídat obviněného je dle znalkyně prakticky neproveditelné, jelikož si bere to, co momentálně potřebuje a velmi snadno se k někomu přidá.

Ministr spravedlnosti v té souvislosti poukázal na to, že v trestním spise je založen znalecký posudek znalce z oboru psychiatrie MUDr. J. V., CSc. (č. l. 288, č. l. 346), který byl vypracován na základě usnesení Okresního soudu v Prostějově ze dne 2. 6. 1999, sp. zn. Nc 663/99, ve věci řízení o způsobilosti k právním úkonům M. L. Uvedený znalecký posudek byl v hlavním líčení přečten jako listinný důkaz ve smyslu ustanovení § 112 odst. 2 tr. ř. Ze závěrů tohoto znaleckého posudku (spis Okresního soudu v Prostějově, sp. zn. P 311/99) vyplývá, že M. L. trpí těžkou mentální retardací a jeho rozumové schopnosti jsou v pásmu imbecility. Celkový stav obviněného je navíc komplikován těžkou poruchou sluchu a nemluvností. Obviněný nebyl schopen navštěvovat žádné školní zařízení a byl osvobozen i od docházky do zvláštní školy. Obviněný neumí číst, psát ani počítat a nedokáže se orientovat v běžných životních situacích. Výše uvedená duševní porucha není u obviněného léčitelná, jelikož neexistují léky, které by mohly jeho stav zlepšit. Jedná se o trvalou duševní poruchu a do budoucna nelze uvažovat o žádném zlepšení. Dle znalce jsou u M. L. zcela vymizelé schopnosti účelně jednat a účelně se rozhodovat. Obviněný nezná hodnotu peněz a nedokáže s nimi hospodařit, není schopen žádného výslechu vzhledem k tomu, že není schopen se vyjadřovat slovy a neumí číst. V řízení u Okresního soudu v Prostějově vedeném pod sp. zn. P 311/99 byl MUDr. V., CSc. vyslechnut a ke znaleckému posudku dodal, že se u M. L. těžká mentální retardace rozvinula již v předškolním věku. Rozsudkem Okresního soud v Prostějově ze dne 26. 10. 1999, č. j. P 311/99-27, byl M. L. zcela zbaven způsobilosti k právním úkonům.

V hlavním líčení v trestní věci Okresního soudu v Prostějově, sp. zn. 2 T 123/99, byl vyslechnut jeden ze zpracovatelů znaleckého posudku MUDr. J. E., který na č. l. 299-300 po předstření znaleckého posudku MUDr. V., CSc., uvedl, že s MUDr. P. H. u obviněného L. nezjistili těžkou mentální retardaci na úrovni imbecility. K dotazu, zda by případná těžká mentální retardace měla vliv na rozpoznávací a ovládací schopnosti obviněného, znalec MUDr. E. uvedl, že v takovém případě by bylo třeba uvažovat o vymizení těchto schopností. Dle MUDr. E. je mentální úroveň M. L. trvalá a pohybuje se přibližně na úrovni dítěte, které nastupuje do první třídy základní školy.

Podle ministra spravedlnosti stojí za zmínku i skutečnost, že obviněný M. L. v trestní věci Okresního soudu v Prostějově, sp. zn. 2 T 123/99, v přípravném řízení nevyprávěl. Z protokolu o konfrontaci mezi obviněným M. L. a poškozeným J. V. (č. l. 71) vyplývá z poznámky vyšetřovatele, že se obviněný nijak nevyjadřuje a z jeho projevu je zřejmé, že nerozumí tomu, co se od něj žádá.

Z protokolu o konfrontaci mezi obviněnými M. L. a Z. K. v téže trestní věci (č. l. 73) vyplývá, že otázky kladené vyšetřovatelem obviněnému L. byly tomuto tlumočeny prostřednictvím posušek rukama a mimikou obličeje spoluobviněným K. Z mimiky a posušek obviněného L. nebylo patrné, jak na přetlumočené otázky odpovídá (zaprotokolováno však bylo to, co z posušek obviněného L. dovodil

spoluobviněný K.).

Z protokolu o hlavních líčeních (sp. zn. 2 T 123/99 - č. l. 281) vyplývá, že obviněný M. L. na výzvy předsedy senátu nijak nereaguje, pouze krčí rameny a dává najevo, že položeným otázkám nerozumí. Při výslechu obviněného L. byla přítomna tlumočnice znakové řeči, která uvedla, že je zřejmé, že komunikace s obviněným není možná a soud od jeho výslechu upustil.

Především na základě těchto skutečností ministr spravedlnosti dovedl, že je zcela nepochybné, že v této trestní věci existují pochybnosti o správnosti znaleckých posudků, které byly vypracovány v rámci trestního řízení, když vyžádané znalecké posudky jsou v diametrálním rozporu se znaleckým posudkem, který byl o téže otázce podán v jiném řízení. Rozdíly spočívají jednak ve stanovení diagnózy - těžká mentální retardace spadající do pásma imbecility proti lehké mentální retardaci spadající do pásma debility. Dále lze tyto rozdíly spatřovat v závěru o vymizelé schopnosti obviněného L. účelně jednat a rozhodovat se proti podstatnému snížení těchto schopností do středu pásma. Další rozdíl spočívá v závěru znalce MUDr. V., CSc. o neschopnosti obviněného L. jakéhokoliv výslechu a jeho neschopnosti pochopit význam rozsudku proti závěru vyžádaných znaleckých posudků o podstatném snížení schopnosti obviněného chápat smysl trestního řízení v rámci jeho snížené intelektové kapacity.

Za této situace se nelze ztotožnit se závěrem nalézacího soudu, že znalecký posudek znalce MUDr. V., CSc. byl vypracován pro jiné účely a v jiných souvislostech, a proto že je třeba vycházet ze znaleckého posudku vyžádaného v trestním řízení a z výslechu znalce MUDr. E. Odvolací soud v této souvislosti na č. l. 421 dodal, že znalecký posudek podaný v řízení o zbavení způsobilosti obviněného k právním úkonům, nemůže být znaleckým posudkem, ze kterého by bylo možno vycházet při posuzování trestné činnosti obviněného.

Závěry znaleckého posudku vyžádaného v trestním řízení jsou diametrálně rozporné se znaleckým posudkem, který byl o téže otázce podán v jiném řízení. Znalecký posudek MUDr. V., CSc. jako listinný důkaz vyvolal značné pochybnosti o správnosti závěrů znaleckých posudků, jak byly vypracovány v rámci přípravného řízení, jakož i o závěru soudu o přičetnosti obviněného L. v době páčání trestné činnosti. K posouzení otázky, zda zjištěná duševní porucha obviněného L. vedla v době páčání trestné činnosti k zániku jeho schopnosti rozpoznat nebezpečnost činu pro společnost a ovládat své jednání, je třeba přezkoumat znalecký posudek podaný soudními znalci v trestním řízení státním orgánem nebo státním ústavem podle § 110 odst. 1 až 3 tr. ř.

V závěru podané stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2000, č. j. 8 To 437/2000-418, byl v neprospěch obviněného M. L. porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 a § 256 tr. ř. a v řízení předcházejícím též rozsudkem Okresního soudu v Prostějově ze dne 15. 8. 2000, č. j. 2 T 123/99-383, v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. Dále aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil oba rozsudky ve vztahu k obviněnému M. L., včetně dalších rozhodnutí obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Poté aby Nejvyšší soud postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř. a přikázal Okresnímu soudu v Prostějově, aby věc obviněného M. L. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Dne 17. 12. 2001 podal ministr spravedlnosti u Nejvyššího soudu další stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného M. L., která směřovala proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 6. 2001, č. j. 8 To 245/2001-301, který rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Prostějově pod sp. zn. 2 T 123/99. Tato věc je vedena u Nejvyššího soudu pod sp. zn. 6 Tz 315/2001.

Rozsudkem Okresního soudu v Prostějově ze dne 20. 3. 2001, č. j. 2 T 159/2000-284, byl obviněný M. L. společně s obviněným J.R. uznán vinným trestnými činy znásilnění podle § 241 odst. 1 tr. zák. a krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., protože společně s další osobou, která pro nedostatek věku není trestně odpovědná, dne 15. 4. 2000 kolem 20.00 hod. v P. před nádražím ČD navázali hovor s I. S., kterou posléze společně uchopili za paže a proti její vůli ji odvedli na odlehlé místo v nedalekém lesoparku H., kde ji za použití síly povalili na zem, sundali jí oděv z dolní části těla a poté přes odpor poškozené na ní vykonali soulož, přičemž jí vždy jeden z pachatelů držel vzpažené ruce za hlavou, a následně I. S. z její kabelky odcizili peněženku s částkou 2 400,- Kč.

Podle § 234 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. byl obviněnému M. L. uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 52 měsíce se zařazením k jeho výkonu do věznice s ostrahou /§ 39a odst. 2 písm. c) tr. zák./ Současně byl zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Prostějově ze dne 15. 8. 2000, č. j. 2 T 123/99-383, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2000, č. j. 8 To 437/2000-418, jakož i všechna rozhodnutí na výrok o trestu obsahově navazující, pokud zrušením pozbyla podkladu.

Obviněnému J.R. byl podle § 241 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání tří roků, pro jehož výkon byl zařazen rovněž do věznice s ostrahou.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byli obvinění M. L. a J. R. zavázáni povinnostmi společně a nerozdílně nahradit poškozené I. S. škodu v částce 2 500,- Kč.

Z podnětu odvolání obou obviněných proběhlo odvolací řízení před Krajským soudem v Brně. Ve vztahu k obviněnému M. L. odvolací soud podle § 258 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek ve výroku o souhrnném trestu, včetně výroku o zrušení výroku o trestu z rozsudku Okresního soudu v Prostějově ze dne 15. 8. 2000, č. j. 2 T 123/99-383. Dále za podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. obviněnému L. nově uložil podle § 234 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. souhrnný trest odnětí svobody v trvání 42 měsíce se zařazením do věznice s ostrahou /§ 39a odst. 2 písm. c) tr. zák./ Současně zrušil výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Prostějově ze dne 15. 8. 2000, č. j. 2 T 123/99-383, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2000, č. j. 8 To 437/2000-418, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle názoru ministra spravedlnosti citovaným rozsudkem Krajského soudu v Brně byl v neprospěch obviněného M. L. porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř. a v řízení předcházejícím též v ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř.

Důvody podané stížnosti pro porušení zákona byly téměř totožné s důvody předchozího

mimořádného opravného prostředku. Také v tomto případě ministr spravedlnosti poukázal na diametrální rozdíly v závěrech vypracovaných znaleckých psychiatrických posudků spočívajících jednak ve stanovení diagnózy (těžká mentální retardace spadající do pásma imbecility proti lehké mentální retardaci spadající do pásma debility), jednak v závěru o vymizelé schopnosti obviněného účelně jednat a rozhodovat se proti podstatnému snížení těchto schopností do středu pásma, a konečně v závěru znalce MUDr. V., CSc. o neschopnosti obviněného jakéhokoliv výslechu a neschopnosti pochopit význam rozsudku, proti závěru vyžádaného znaleckého posudku v trestní věci o podstatném snížení schopnosti obviněného chápat smysl trestního řízení v rámci jeho snížené intelektové kapacity.

V závěru podané stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 25. 6. 2001, č. j. 8 To 245/2001-301, byl v neprospěch obviněného M. L. porušen zákon v ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř. a v řízení předcházejícím rozsudkem Okresního soudu v Prostějově ze dne 20. 3. 2001, č. j. 2 T 159/2000-284, v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. Dále aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil oba rozsudky ve vztahu k obviněnému M. L., včetně dalších rozhodnutí obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Poté aby Nejvyšší soud postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř. a přikázal Okresnímu soudu v Prostějově, aby věc obviněného M. L. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Jelikož jde o trestní věci téhož obviněného, které spolu bezprostředně souvisí, Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 27. 2. 2002 tak, že usnesením podle § 23 odst. 3 tr. ř. per analogiam trestní věci obviněného M. L. vedené u Nejvyššího soudu pod sp. zn. 6 Tz 314/2001 a 6 Tz 315/2001 spojil ke společnému projednání a rozhodnutí s tím, že věc bude nadále vedena pod sp. zn. 6 Tz 315/2001.

Nejvyšší soud přezkoumal na podkladě spisového materiálu podle § 267 odst. 3 věty první, odst. 5 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadených rozsudků ohledně obviněného M. L., proti nimž byly stížnosti pro porušení zákona podány, v rozsahu a z důvodů v nich uvedených, jakož i řízení napadeným částem rozhodnutí předcházející, a dospěl k níže uvedeným závěrům.

Z obou trestních spisů Nejvyšší soud zjistil, že okresní soud postupoval v zásadě (s výjimkou dále uvedené) podle § 2 odst. 5 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nebudou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který byl nezbytný pro jeho rozhodnutí. V průběhu několika hlavních líčení v obou trestních věcech provedl v souladu se zákonem celou řadu pro rozhodnutí potřebných a dostupných důkazů. Jednalo se především o výpovědi jednotlivých obviněných, o výpovědi svědků v pozici poškozených, o výpovědi dalších svědků, o výpovědi soudních znalců - zpracovatelů znaleckých posudků a o různé listinné důkazy.

Soud prvního stupně všechny provedené důkazy v odůvodnění obou odsuzujících rozsudků poměrně podrobně citoval. Proto není zapotřebí na tomto místě je znovu rozvádět. Stačí jen připomenout výpovědi spoluobviněných Z. K., M. H., R. G., D. K. a J. R., svědecké výpovědi poškozených P. D., J. V., M. B., V. L., L. P., J. U., L. Š. a I. S., svědecké výpovědi D. M. a dalších. Stejně tak postačuje připomenout ve věci vypracované znalecké posudky z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, jejichž obsah a závěry byly již shora podrobně citovány. Ve věci vedené u Okresního soudu v Prostějově pod sp. zn. 2 T 159/2000 byl vypracován další znalecký posudek z oboru zdravotnictví,

odvětví otorinolaryngologie (ORL), v jehož závěru zpracovatel MUDr. Z. H. u obviněného M. L. vyloučil hluchotu, současně však konstatoval poškození sluchu oboustranně. Z listinných důkazů pak je třeba připomenout jednotlivé protokoly o ohledání místa činu, pořízené plánky a fotodokumentaci, reference o obviněném a další.

Pokud jde o způsob, kterým okresní soud jednotlivé důkazy v hlavních líčeních provedl, nelze ani v současnosti mít zásadní pochybnosti o jeho legálnosti. Obviněný, o němž nelze pochybovat, že je osobou mentálně retardovanou a sluchově postiženou, byl po celé trestní řízení právně zastoupen ustanoveným obhájcem (k jeho ustanovení došlo i z důvodů uvedených v § 36 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.) a některých úkonů se zúčastnila v přípravném řízení i u hlavního líčení též tlumočnice znakové řeči. Poté, co bylo rozsudkem Okresního soudu v Prostějově ze dne 26. 10. 1999, č. j. P 311/99-27, pravomocně rozhodnuto o zbavení M. L. způsobilosti k právním úkonům, se prakticky všech úkonů provedených v řízení před soudem zúčastnila rovněž opatrovnice obviněného – jeho matka A. L.

Všechny provedené důkazy vztahující se k žalovaným skutkům okresní soud v odůvodnění obou odsuzujících rozsudků v zásadě správně a v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, (s výhradou dále uvedené) vyhodnotil a učinil skutková zjištění uvedená ve výrocích o vině napadených rozsudků, o nichž nejsou důvodné pochybnosti. Obviněný M. L. ve věci sice nevyprávěl, dával však opakovaně najevo (např. prostřednictvím jiné osoby písemnou formou), že se trestné činnosti nedopustil. Ze všech popsanych skutků byl však spolehlivě usvědčen provedenými důkazy, zejména výpověďmi spoluobviněných a svědeckými výpověďmi osob, které byly trestnou činností postiženy, jak na to soud prvního stupně v odůvodnění obou napadených rozsudků přesvědčivě poukázal. Ani v tom stadiu trestního řízení nelze pochybovat o tom, že obviněný M. L. se v daných okamžicích na místech, kde došlo k jednotlivým skutkům, nejen nacházel, ale i jednal (zpravidla ve spolupachatelství s dalšími obviněnými) vůči konkrétním poškozeným nebo jejich majetku, tak jak přesně zjistil nalézací soud.

Přes toto konstatování nelze mít za to, že by se soudy obou stupňů bez jakýchkoliv pochybností vypořádaly s tak zásadní otázkou, jakou je trestní odpovědnost obviněného M. L. Ve věci vedené pod sp. zn. 2 T 159/2000 okresní soud nepřehlédl rozpory ve vypracovaných znaleckých posudcích, nicméně vyšel ze znaleckého posudku vypracovaného v této trestní věci a uzavřel, že obviněný sice trpí duševní poruchou, a to lehkou mentální retardací s intelektem v pásmu debility za současného postižení sluchu, avšak jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti přes jejich podstatné snížení (do středu pásma) nebyly vymizelé. S tímto závěrem, že obviněný M. L. je pachatelem trestně odpovědným, se ztotožnil i odvolací soud (srov. odůvodnění rozsudku ve věci vedené pod sp. zn. 8 To 245/2001). Obdobně ve věci vedené u okresního soudu pod sp. zn. 2 T 123/99 a u odvolacího soudu pod sp. zn. 8 To 437/2000 dospěly soudy obou stupňů k závěru, že obviněný M. L. je osobou trestně odpovědnou. Učinily tak na podkladě závěrů znaleckého posudku vypracovaného v této trestní věci, když znalecký posudek podaný v řízení o zbavení způsobilosti obviněného k právním úkonům nepovažovaly za tak podstatný, z něhož by bylo možno vycházet při posuzování trestní odpovědnosti obviněného.

S hodnocením znaleckých psychiatrických posudků jak ze strany soudu prvního stupně, tak ze strany odvolacího soudu se Nejvyšší soud nemohl ztotožnit. Naopak musel přisvědčit stížnostem pro porušení zákona podaných ministrem spravedlnosti, že posouzení otázky trestní odpovědnosti obviněného M. L. je otázkou natolik složitou, že všechny až dosud vypracované znalecké posudky v této věci je třeba přezkoumat postupem podle § 110 tr. ř.

K takovému závěru Nejvyšší soud dospěl zejména poté, co se postupem podle § 276 tr. ř. pokusil odstranit rozpory mezi znaleckými psychiatrickými posudky vypracovanými soudními znalci přibranými v jednotlivých trestních věcech na straně jedné a znaleckým posudkem vypracovaným MUDr. J. V., CSc. na straně druhé. Z vyžádaných písemných doplňků znaleckých posudků totiž vyplynulo, že i po seznámení s obsahem a závěry odlišných znaleckých posudků znalci setrvávají na svých původních značně rozdílných závěrech.

Soudní znalec MUDr. P. H. v písemném doplňku znaleckého posudku dne 24. 3. 2002 mimo jiné uvedl, že obsah a závěry znaleckého posudku MUDr. V., CSc. jej nevedou ke změně závěrů původního znaleckého posudku vypracovaného společně s MUDr. E. a PhDr. H. Rovněž se seznámil a ztotožnil se stanoviskem, které posledně jmenovaní znalci zaujali k posudku MUDr. V., CSc. u hlavního líčení dne 26. 10. 1999.

Také soudní znalec MUDr. J. V., CSc. po podrobném prostudování znaleckého psychiatrického posudku soudních znalců MUDr. E., MUDr. H. a PhDr. H. setrval na svém původním závěru, že aktuální rozumové schopnosti obviněného M. L. jsou na úrovni imbecility a jedná se u něho o těžkou mentální retardaci (současně konstatoval, že podle Mezinárodní klasifikace nemocí je mezi těžkou a středně těžkou mentální retardací jen velmi malý rozdíl). V závěru písemného doplňku posudku dne 27. 3. 20021 navrhl provést vyšetření duševního stavu obviněného za hospitalizace s tím, že by se také aktuálně vyšetřil sluch a současně umožnil zácvik v používání sluchadel, čímž by byl vytvořen předpoklad pro co nejpřesnější stanovení úrovně rozumových schopností standardizovanými inteligenčními testy.

Návrh na další podrobnější vyšetření obviněného M. L. není v této trestní věci ojedinělý. Obdobný návrh učinil ve věci vedené u Okresního soudu v Prostějově pod sp. zn. 2 T 159/2000 i psycholog PhDr. P. H., který nejprve v přípravném řízení doporučil, aby obviněný M. L. byl zkoumán ve vězeňském psychiatrickém oddělení (č. l. 54 a násl.), a posléze při výslechu v průběhu hlavního líčení vyslovil názor, že tento obviněný by měl být vyšetřen i neurologicky (č. l. 233 a násl.). Možnost dalšího vyšetření obviněného naznačil na témže místě i soudní znalec MUDr. Zdeněk Hložek (přibraný zřejmě ad hoc z oboru zdravotnictví, odvětví ORL), který na jedné straně hluchotu obviněného vyloučil, avšak na druhé straně uvedl, že obviněný sice slyší určité zvuky, ale nerozumí obsahu toho, co se mu říká, především však upozornil, že na podrobnější vyšetření sluchu obviněného by byly zapotřebí přístroje, které na svém pracovišti neměl k dispozici.

Podle přesvědčení Nejvyššího soudu měl soud prvního stupně po zjištění, že pochybnosti o správnosti a úplnosti postupně vypracovaných znaleckých psychiatrických posudků se nepodařilo odstranit ani postupem podle § 109 tr. ř., zvažovat v obou trestních věcech postup podle § 110 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001. Podle odst. 1 tohoto ustanovení ve výjimečných, zvláště obtížných případech, vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení, může vyšetřovatel nebo státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu rozhodnout o přibrání státního orgánu nebo státního ústavu k podání posudku nebo přezkoumání posudku podaného znalcem. Po novele trestního řádu (zákon č. [265/2001](#) Sb.) s účinností od 1. 1. 2002 se zákonné podmínky pro postup podle § 110 odst. 1 tr. ř. zásadním způsobem nezměnily. I nadále ve výjimečných, zvláště obtížných případech, vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení, může policejní orgán nebo státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu přibrat státní orgán, vědecký ústav, vysokou školu nebo instituci specializovanou na znaleckou činnost k podání znaleckého posudku nebo přezkoumání posudku podaného znalcem.

Citované zákonné podmínky pro takový postup tedy byly v daném případě splněny již za účinnosti trestního řádu před citovanou novelou a jsou beze zbytku splněny i za účinnosti současného trestního řádu. Obviněný M. L. je pachatelem s těžkým sluchovým postižením, s nímž byla velice komplikovaná komunikace jak při provádění procesních úkonů v jeho jednotlivých trestních věcech, tak při vlastních psychiatrických vyšetřeních prováděných v souvislosti s postupně vypracovanými znaleckými posudky. Z protokolů o výsleších obviněného i ze znaleckých posudků je zřejmé, že s obviněným M. L. se nepodařilo navázat plnohodnotný kontakt, a to ani za situace, kdy k úkonu byla přibrána tlumočnice znakové řeči. Vznikly tak pochybnosti, zda obviněný mohl pochopit smysl a význam poučení, jehož se mu mělo dostat podle § 33 odst. 1 tr. ř. a dalších ustanovení trestního řádu, zda se mohl plnohodnotně zúčastnit nejen jednotlivých úkonů trestního řízení, ale i vlastního vyšetření prováděného soudními znalci v souvislosti s podávanými znaleckými posudky.

Uvedené pochybnosti se nepodařilo odstranit soudu prvního ani druhého stupně. Jelikož přetrvávají pochybnosti o správnosti závěrů zmíněných znaleckých posudků, nemůže spolehlivě obstát ani závěr soudů obou stupňů o trestní odpovědnosti obviněného.

V této souvislosti považuje Nejvyšší soud za potřebné alespoň ve stručnosti připomenout, že podle vědy trestního práva se přičetností rozumí subjektivní způsobilost být pachatelem trestného činu, pokud závisí na duševních schopnostech. Naopak nepřičetností ve smyslu § 12 tr. zák. je stav, v němž někdo pro duševní poruchu, jež je dána v době spáchání činu, nemůže buď rozpoznat nebezpečnost svého jednání pro společnost, nebo nemůže své jednání ovládat. Otázka nepřičetnosti je otázkou právní, její posouzení tedy náleží orgánům činným v trestním řízení na základě skutečností vyplývajících z provedených důkazů. Teorie trestního práva používá pojmu „kritéria nepřičetnosti“, která dělí na kritéria biologická (lékařská) a kritéria psychologická (juristická). Biologickým kritériem nepřičetnosti je duševní porucha, psychologickým kritériem je nedostatek schopnosti rozumové (rozpoznávací) nebo schopnosti ovládací (určovací), přičemž některý z těchto nedostatků musí být u pachatele vyvolán duševní poruchou v době činu.

Zbavení či omezení způsobilosti k právním úkonům podle občanskoprávních předpisů je pro posouzení otázky nepřičetnosti v zásadě bezvýznamné a nezabývá orgány činné v trestním řízení pro konkrétní případ povinnosti objasnit, zda byl pachatel ve vztahu ke konkrétnímu trestnému činu nepřičetný ve smyslu § 12 tr. zák. Pokud ale již orgán činný v trestním řízení k takovému objasňování přistoupil a zjistil, že ohledně téhož pachatele existuje vedle znaleckého psychiatrického posudku vypracovaného pro potřeby trestního řízení diametrálně odlišný znalecký psychiatrický posudek vypracovaný pro potřeby občanskoprávního řízení, neznamená to, že by neměl tomuto psychiatrickému posudku věnovat pozornost a že by se neměl pokusit vysvětlit příčiny, které jednotlivé soudní znalce k rozdílným závěrům vedly.

V dané trestní věci je problematika o to složitější, že zcela jednoznačné a přesvědčivé závěry znalci neučinili ani po pozorování obviněného ve zdravotnickém zařízení. Během tohoto pozorování konstatovali určité skutečnosti vedoucí k úvaze, že obviněný se může chovat účelově a stupeň svého postižení zveličovat. Právě odlišení simulace (vědomého předstírání) od disociativní poruchy (probíhající na nevědomé úrovni) je náročné i pro zkušené znalce. Podle lékařské vědy jsou totiž simulace schopni i jedinci s duševní poruchou, tedy i s mentální retardací různého stupně, což obvykle vyvolává potřebu nařízení ústavního pozorování.

I přesto, že v minulosti k ústavnímu pozorování obviněného M. L. došlo, nelze mít za to, že pro

potřeby znaleckého zkoumání bylo postačující. Informace o konkrétních projevech obviněného během tohoto pozorování jsou jen kusé a nelze z nich činit jednoznačné závěry. I proto se nabízí potřeba dalšího ústavního pozorování obviněného, během něhož by měl být podroben i nejrůznějším psychologickým testům za účelem zjištění jeho inteligenčního kvocientu. Údaje znalkyně PhDr. H. o IQ obviněného 63-64 se nejeví zcela přesvědčivé, neboť obviněný nebyl podroben všem obvyklým psychologickým testům. Na potřebu bližšího zkoumání obviněného v tomto směru ostatně poukázal i další soudní znalec - psycholog PhDr. P. H.

Jmenovaná znalkyně - psycholožka v jí zpracované části posudku také uvedla, že projevy obviněného M. L. lze přirovnat k jednání dítěte na úrovni přibližně osmi let. Takový zásadní údaj neměly soudy obou stupňů přehlédnout už proto, že podmínkou trestní odpovědnosti pachatele je vedle jeho přičetnosti i věk (dovršení patnáctého roku věku podle § 11 tr. zák.), kterého obviněný v době trestné činnosti dosáhl (první ze souzených skutků spáchal ve věku 17 roků a 5 měsíců, poslední ve věku 19 let a 5 měsíců). Nicméně již soud prvního stupně měl na přibráných znalcích požadovat bližší objasnění otázky, zda se takový údaj o úrovni rozumové vyspělosti obviněného může promítnout nejen do obecných závěrů o jeho ovládacích a rozpoznávacích schopnostech, ale také do odpovědí na konkrétní problematiku (např. zda obviněný vůbec byl schopen pochopit smysl a význam poučení, jehož se mu opakovaně mělo dostat).

Podle obsahu znaleckých psychiatrických posudků vypracovaných v obou trestných věcech lze dovodit, že soudní znalci měli vědomost o všech skutcích a trestných činech, pro něž bylo obviněnému M. L. sděleno obvinění. Bylo by proto možno usuzovat, že obecně formulované závěry o snížení ovládacích i rozpoznávacích schopností obviněného do středu pásma se vztahují stejnou měrou na všechny skutky a trestné činy, pro něž byl obviněný trestně stíhán a nakonec i odsouzen.

Ani s takovými závěry se soudy obou stupňů neměly spokojit. Je totiž obecně známo, že např. slabomyslný rozpozná společenskou nebezpečnost krádeže, kterou provedl sám, ale nerozpozná nebezpečnost spolupachatelství krádeže nebo loupeže spáchané s osobou, která je pro něj autoritou. Obdobné rozdíly by bylo možno vysledovat u téhož pachatele ve vztahu k úmyslnému trestnému činu a ve vztahu k trestnému činu spáchanému z nedbalosti. Při spáchání několika pro společnost nebezpečných trestných činů tedy může být pachatel ve vztahu k některým z nich přičetný, zatím co ve vztahu k jiným nepřičetný (hovoří se o tzv. nepřičetnosti parciální).

Důsledné objasnění této otázky vystupuje do popředí právě proto, že soud nezjišťuje přičetnost pachatele jako takovou, ale vždy jen přičetnost ve vztahu k určitému činu (srov. rozh. č. [17/1979](#) Sb. rozh. trest.). Je tedy zapotřebí v průběhu dalšího dokazování i na tuto otázku soustředit pozornost.

Všechny až dosud uvedené důvody svědčí pro závěr, že v rámci dokazování nebyly v průběhu hlavního líčení v obou trestních věcech provedeny k posouzení trestní odpovědnosti obviněného všechny potřebné důkazy. Proto nelze postup nalézacího soudu považovat za plně odpovídající požadavkům ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. V důsledku toho je přinejmenším předčasné hodnocení (§ 2 odst. 6 tr. ř.) především těch důkazů, které byly zaměřeny právě k posouzení této otázky, jež má zásadní význam pro závěry o vině obviněného.

Krajský soud v Brně, který jako soud odvolací tuto neúplnost dokazování v obou trestních věcech

nezjistil a naopak v nich pravomocně rozhodl, nesplnil bezezbytku svou přezkumnou povinnost a porušil zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 a § 256 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001.

Jelikož ministr spravedlnosti podal ve smyslu § 267 odst. 4 tr. ř. důvodně stížnost pro porušení zákona proti výroku o vině napadených rozsudků, přezkoumal Nejvyšší soud v návaznosti na vytýkané vady i výroky o trestu, jakož další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad. V této souvislosti zjistil, že v důsledku chybných výroků o vině obviněného M. L. jsou chybné i výroky o trestu týkající se jeho osoby a obstát nemohou ani výroky o povinnosti obviněného zaplatit jednotlivým poškozeným způsobenou škodu, či výroky o odkázání některých poškozených se zbytky uplatněných a nepřiznaných nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2000, sp. zn. 8 To 437/2000, a ze dne 25. 6. 2001, sp. zn. 8 To 245/2001, a v řízení, které jim předcházelo, byl porušen zákon v neprospěch obviněného M. L. v ustanoveních § 2 odst. 5, 6, § 254 odst. 1 a § 256 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001. Dále podle § 269 odst. 2 tr. ř. citované rozsudky a rozsudky Okresního soudu v Prostějově ze dne 15. 8. 2000, sp. zn. 2 T 123/99, a ze dne 20. 3. 2001, sp. zn. 2 T 159/2000, ohledně obviněného M. L. zrušil. Současně zrušil všechna další rozhodnutí na zrušené rozsudky obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Poté Nejvyšší soud podle § 270 odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Prostějově přikázal, aby věci obviněného M. L., vedené u téhož soudu pod sp. zn. 2 T 123/99, a pod sp. zn. 2 T 159/2000, v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Po zrušení obou napadených rozsudků v celém rozsahu se trestní věc obviněného M. L. dostala do procesního stadia před skončením dokazování v hlavním líčení. Úkolem soudu prvního stupně bude doplnit dokazování ve shora uvedeném rozsahu. Především bude zapotřebí podle § 110 odst. 1 tr. ř. přibrat státní orgán, vědecký ústav, vysokou školu nebo instituci specializovanou na znaleckou činnost k podání nového znaleckého posudku, jímž současně budou přezkoumány znalecké posudky podané předchozími znalci. Podle názoru Nejvyššího soudu bude vhodné, aby členy znaleckého kolektivu byli nejen psychiatři a psycholog, ale také neurolog a specialista z oboru otorinolaryngologie (ORL).

Při takto doplněném dokazování bude třeba respektovat i ustanovení § 110 odst. 2, 3, 4 tr. ř. Osoba obviněného (mentální retardace, sluchové postižení, obtížnost komunikace) bude zřejmě vyžadovat jeho pozorování ve zdravotnickém ústavu (konkrétní formu doporučí kolegium znalců), které může nařídít soud podle § 116 odst. 2 tr. ř. a při němž musí dbát časového omezení uvedeného v § 117 tr. ř.

Úkolem znaleckého posudku bude především odpovědět na ty otázky, které byly v trestním řízení položeny původním znalcům. Tím budou současně vysvětleny a odstraněny přetrvávající rozpory, zda obviněný M. L. trpí jen lehkou mentální retardací v pásmu debility, nebo již těžkou mentální retardací v pásmu imbecility, zda jeho schopnosti účelně jednat a rozhodovat se byly vymizelé, nebo jen podstatně snížené do středu pásma, a zda schopnost obviněného chápat smysl trestního řízení je podstatně snížená, nebo již vymizelá. Znalci musí rovněž zodpovědět otázky, které byly uvedeny shora - zda obviněný je schopen pochopit smysl a význam poučení podle trestního řádu, zda se mohl plnohodnotně zúčastnit všech úkonů trestního řízení, zda případné zjištění o rozumových schopnostech obviněného na úrovni dítěte na počátku školní docházky se promítne do odpovědí na

předchozí otázky apod. Netřeba již znovu připomínat, že závěry znalců o ovládacích a rozpoznávacích schopnostech obviněného se musí vztahovat jednotlivě ke všem skutkům a trestným činům, pro něž je trestně stíhán.

Pokud se v průběhu doplňovaného dokazování objeví potřeba provést i důkazy další, na něž při rozhodování Nejvyššího soudu ani nemohlo být pamatováno, je samozřejmé, že povinností okresního soudu bude provést i takovéto důkazy. Jen tak bezesbytku splní povinnost uloženou mu v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Teprve pak bude také moci všechny provedené důkazy vyhodnotit postupem podle § 2 odst. 6 tr. ř. a učinit ve věci zákonu odpovídající rozhodnutí.

Nejvyšší soud rozhodl v obou uvedených trestních věcech v jediném řízení po spojení věcí podle § 23 odst. 3 tr. ř. Jakkoliv se jeví vhodným (především z hlediska hospodárnosti a rychlosti řízení) postupovat ve společném řízení i před soudem prvního stupně, bude plně v kompetenci Okresního soudu v Prostějově, zda se pro takový postup rozhodne.

Pro úplnost je třeba připomenout, že ve smyslu § 270 odst. 4 tr. ř. je orgán, jemuž byla věc přikázána, vázán právním názorem, který ve věci vyslovil Nejvyšší soud, a je povinen provést procesní úkony, jejichž provedení nařídil. Protože zákon byl porušen v neprospěch obviněného, nemůže v novém řízení ve smyslu § 273 tr. ř. dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)